

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Ikääntyneiden ympäri- vuorokautisen palvelu- asumisen ja jaksohoidon myöntämisperusteet

2026

Hyväksytty aluehallituksessa 26.1.2026

Sisällys

1	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	3
2	Ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen hakeminen	3
3	Kuntouttava jaksohoito	5

1 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Soite) ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisperusteet ja toiminta perustuvat lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014), terveydenhuoltolakiin (1326/2010), lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (ns. Vanhuspalvelulaki 980/2012) sekä lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Ympäri vuorokautisella palveluasumisella tarkoitetaan sosiaalihuoltolaissa tarkoitettua asumispalvelua, joka hyvinvointialueen tulee järjestää. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa asukkailla on ympärivuorokautinen hoidon ja hoivan tarve sekä valvottu toimintaympäristö.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen tulee kyseeseen silloin, kun asiakas ei selviydy kotonaan kotihoidon, omaishoidon, perhehoidon ja/tai tukipalvelujen turvin. Myöskään yhteisöllinen asuminen ei enää ole riittävä vaihtoehto toimintakyvyn heikentymisen vuoksi.

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa asukkaat asuvat yksikössä vuokralla omissa asunnoissaan. Asiakkaan hoito ja hoiva määräytyvät henkilökohtaisen asiakas- ja toteuttamissuunnitelman mukaan.

Palveluasuminen perustuu aina asiakkaan toimintakyvyn ja terveydentilan arviointiin. Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan toimintakykymittareilla. Omaisilla ja lähipiirillä on tärkeä rooli osana asiakkaan hoidon suunnittelua ja toteutusta, yhteistyössä hoitohenkilökunnan kanssa.

Palveluasumisen toiminta on luottamuksellista ja henkilöstöä sitoo vaitiolovelvollisuus. Henkilöstöön kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia, jotka työskentelevät moniammatillisessa yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Asiakkaalla on mahdollista asua ympärivuorokautisessa palveluasumisessa pysyvästi, jollei järjestelyä ole aiheellista muuttaa iäkkään henkilön toivomuksen ja/tai hänen palveluntarpeidensa muutoksen vuoksi taikka muusta erityisen painavasta ja perustellusta syystä.

2 Ympäri vuorokautiseen palveluasumiseen hakeminen

Hakemus käsitellään moniammatillisessa SAS-työryhmässä. SAS tulee sanoista "selvitä – arvioi – si joita" ja tarkoittaa moniammatillisen työryhmän ennaltaehkäisevää, ennakoivaa, kuntouttavaa, avohoitopainotteista ja monipuolista kokonaisarviota asiakkaan tämänhetkisestä tilanteesta. SAS-työryhmän tavoitteena on selvittää avohoidon mahdollisuudet palvelujen järjestämisessä ja arvioida vastaako asiakkaan asiakas- ja toteuttamissuunnitelma asiakkaan tarpeita. Kotihoitoa ja tukipalveluita järjestetään tehostetusti ennen pysyvää palveluasumispaikkaa.

Elleivät avohoidon toimet riittää turvalliseen asumiseen kotona ja asiakkaan toimintakyky alenee, tavoitteena on löytää asiakkaalle soveltuva asumisympäristö. On mahdollista, että ympärivuorokautiseen palveluasumiseen hakeva ohjataan jaksohoitoyksikköön arviointijaksolle. Arviointijakson aikana kartoitetaan asiakkaan toimintakyky ja hoidon tarve. Hakemukseen tulee olla selvitettyä asiakkaan hoidon ja

palvelujen tarve, RAI-arviointi sekä perusteet ympärivuorokautisen paikan tarpeelle. Hakijan tulee tietää, että hakemus on tehty ja hakemuksessa tulee olla asiakkaan tai hänen edunvalvojansa allekirjoitus.

SAS-työryhmä arvioi asiakkaan palveluasumisen palvelutarvearviota ja asian kiireellisyyttä. Työryhmä ottaa kantaa palvelun tarpeeseen, palvelun kiireellisyyteen ja tarkoituksenmukaiseen paikkaan. SAS-hoitaja tekee hallintopäätöksen asiasta, myöntää paikan tai tekee kielteisen päätöksen, jos myöntämisperusteet eivät hakijan kohdalla täyty. SAS-hoitaja päättää myös jonoon asettamisesta, ellei kiireellisen sijoitukseen ole tarvetta.

Vanhuspalvelulain mukaan ympärivuorokautisen palveluasumisen paikka tulee järjestää ilman tarpeetonta viivytystä, viimeistään 3 kk kuluessa asian vireilletulosta. Lain mukaan kolmen kuukauden määräaika voidaan ylittää, jos asian selvittäminen vaatii pidempää aikaa tai asian käsittelylle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste. Asiakas voi kieltäytyä tarjotusta palvelusta ja jäädä odottamaan kotiin, jos se on turvallista. Kotihoidon palveluita ei voida lisätä, kun asiakas kieltäytyy soveltuvasta paikasta, vaikka on ympärivuorokautisen hoidon tarpeessa. Kieltäytymisen jälkeen asiakas ei voi myöskään jäädä jaksohoitoyksikköön tai sairaalaan odottamaan paikkaa. Mikäli asiakas ei kykene odottamaan kotona, tulee hänen siirtyä tarjottuun paikkaan odottamaan toiveenmukaisen paikan vapautumista. Asiakkaan kieltäytyessä tarjotusta paikasta odotusajan laskenta päättyy, kun asiakkaalle on tarjottu hänelle soveltuvaa paikkaa. Asiakas jää kuitenkin jonoon. Hakemus raukeaa, jos asiakas kieltäytyy toisen kerran tarjotusta, soveltuvasta paikasta. Asiakas hakee tällaisessa tilanteessa paikkaa uudelleen.

Saatuaan tiedon tarjotusta paikasta, tulee asiakkaan ilmoittaa kahden (2) arkipäivän kuluessa, ottaako paikan vastaan. Asiakkaan tulee muuttaa pääsääntöisesti kolmen (3) arkipäivän kuluessa paikan vastaanottamisesta. Aika voi olla perustellusta syystä pidempi, esim. mikäli asuntoon tehdään korjaustöitä edellisen asukkaan jälkeen.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisperusteet				
Ympärivuorokautinen palveluasuminen				
Toimintakyky	Palvelun tarve	Palvelun määrä	Palvelun tavoite	Palvelun muoto
Keskivaikea tai vaikea muistisairaus. Toistuva päivittäinen avun tarve toimintakykyvajeiden tai terveydentilaan liittyvien ongelmien vuoksi.	Pitkäaikainen toimintakyvyn vaje, jossa henkilö tarvitsee päivittäin yhden tai kahden hoitajan avut päivittäisissä toimissa. Ympärivuorokautinen hoidon tarve.	Toimintakykyarvion perusteella	Asiakkaan, omaisen ja omahoitajan kanssa laaditun hoidon toteuttamissuunnitelman mukainen hoito, joka tukee asiakkaan palvelutalossa asumista.	Palvelutalon yksikkö.

3 Kuntouttava jaksohoito

Jaksohoitoyksiköllä tarkoitetaan ikääntyneiden arviointi- ja lyhytaikaishoidon yksikköä. Jaksohoito on tarkoitettu asiakkaille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista hoitoa kotona asumisen, omaishoitajan vapaiden järjestämiseksi tai jaksamisen tueksi tai perhehoidon tueksi sekä asiakkaille, jotka tarvitsevat toimintakyvyn arviointia ja tukea kuntoutumiseen sairaalassa olon jälkeen ennen kotiin paluuta.

Hoiva- ja hoitotyön tavoitteena on tukea asiakkaan toimintakykyä ja arjessa selviytymistä. Asiakkaan toimintakyvyn arviointi toteutetaan Rai arviointivälineellä. Hoitojakson kesto, ajankohta ja tavoite sovi- taan aina etukäteen. Hoitojakson pituus on yksilöllinen. Hoitojakson varaus on sitova ja mahdolliset pe- ruutukset on ilmoitettava 3 päivää ennen alkavaa jaksoa. Jos hoitojaksoa ei peruta määräaikaan men- nessä, perumatta jääneestä hoitojaksosta peritään maksu. Poikkeuksen muodostavat tilanteet, joissa esi- merkiksi asiakas sairastuu ja joutuu sairaalahoitoon tai lääkäri toteaa terveydentilan heikkenemisen siten, ettei asiakas voi olla varatulla hoitojaksolla.

Jaksohoidosta tehdään asiakkaalle hallintopäätös. Päätöksen tekee ko. toimintayksikön palvelu- esimies. SAS-työryhmä voi antaa suosituksia ja ottaa kantaa jaksohoidon tarpeeseen. Jaksohoitoon voidaan tehdä myös tehdä kiireellisiä sijoituksia akuutin kotona pärjäämättömyyden vuoksi. Pysyvää sijoitusta jaksohoitoyksikköön ei tehdä.

Jaksohoito ei sovellu kun:

- asiakkaalla on aktiivinen päihdeongelma tai mielenterveyden vakava häiriö, jonka hoito ei ole tasapainossa
- tulosyynä on akuutti infektio
- asiakas on aggressiivinen / tahdon vastainen hoito